

Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2019

Sammanfattning

Andelen elever som börjar nationella program och tar examen inom tre år ökar. År 2019 var det 76,6 procent av eleverna som genomförde gymnasieskolan med examen inom tre år. 2018 var motsvarande andel 76,1 procent.

Det är främst på de högskoleförberedande programmen ökningen har skett mellan år 2018 och år 2019. År 2019 var det 78,7 procent av eleverna som slutfört gymnasieskolan med examen inom tre år. Det kan jämföras med år 2018 då 77,9 procent av eleverna på högskoleförberedande program tog examen inom tre år. Det är en större andel elever på samtliga högskoleförberedande program förutom humanistiska programmet som tar examen år 2019 jämfört med år 2018.

På yrkesprogrammen har andelen med examen inom tre år minskat år 2019 då 71,6 procent tog examen jämfört med 2018 då 72,0 procent tog examen. Det är första året sedan gymnasieskolan reformerades år 2011 som andelen med examen inom tre år minskat på yrkesprogrammen.

Eleverna klarar godkänt i kursen svenska 3 i högre utsträckning samt har bättre förkunskaper från grundskolan

En större andel elever på högskoleförberedande program har fått godkänt betyg i kursen svenska 3 som är nödvändig för examen. Det är en förklaring till att en större andel elever tagit en examen år 2019 jämfört med 2018. Eleverna som tagit examen från högskoleförberedande program år 2019 har i genomsnitt högre meritvärden från grundskolan jämfört med eleverna som tog examen år 2018. Det är också en förklaring till att andelen med examen från högskoleförberedande program har ökat.

Ekonomiprogrammet har störst andel med examen inom tre år

År 2019 är ekonomiprogrammet för första gången det program där störst andel elever, 82,6 procent, tagit en examen inom tre år. Högst andel elever med examen inom tre år har samtliga tidigare år, 2014–2018, funnits på naturvetenskapsprogrammet.

På bygg- och anläggningsprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet minskar andelen med examen

Flera stora yrkesprogram där många elever börjar har mindre andel med examen år 2019 jämfört med år 2018. På bygg- och anläggningsprogrammet var det 74,0 procent av eleverna som tog examen inom 3 år 2019 jämfört med 75,6 procent

2018, en minskning med 1,6 procentenheter. På fordons- och transportprogrammet var det 66,7 procent som tog examen 2019 jämfört med 70,6 procent 2018, en minskning med 3,9 procentenheter. På vård- och omsorgsprogrammet var det 68,8 procent som tog examen 2019 jämfört med 71,8 procent 2018, en minskning med 3 procentenheter.

Trots att andelen med examen ökar på nationella program är det 28 procent i en elevkull som går ut gymnasieskolan utan examen efter 5 år

Samtidigt som andelen elever som tar examen inom tre år aldrig varit högre på nationella program än år 2019, ökar inte andelen med examen om man tittar på hela gymnasieskolan och utöver nationella program även räknar med elever som börjar på introduktionsprogram. Elever på introduktionsprogram kan behöva ett fjärde och ett femte år på sig för att slutföra sina studier. Skolverkets statistik visar att det är 72 procent av eleverna i elevkullen som började gymnasiestudierna år 2014 och som följdes upp våren 2019 som tagit examen, det vill säga fem år efter att de började sina gymnasiestudier på nationella program eller introduktionsprogram. Denna siffra har i stort varit oförändrad även för eleverna som gick ut åren före. Det innebär fortsatt att 28 procent av eleverna i en elevkull lämnar gymnasieskolan med ofullständiga studier efter fem år, det vill säga utan gymnasieexamen.

Det finns också en grupp elever som varje år börjar på gymnasieskolans introduktionsprogram som saknar svenskt personnummer. Elever som saknar personnummer när de börjar gymnasieskolan går inte att följa över tid och finns därför inte med i genomströmningsstatistiken som visar hur stor andel som tagit examen.

Andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier ökar något, men har minskat något på yrkesprogrammen

År 2019 var det 73,4 procent av eleverna som slutförde gymnasieskolan på ett nationellt program med examen eller studiebevis om 2 500 betygsatta poäng som hade grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier. Det är en liten ökning jämfört med år 2018 då 73,0 procent av eleverna fick grundläggande behörighet. Andelen elever som slutfört gymnasieskolan med grundläggande behörighet har ökat mellan år 2014 och 2018, från 70,3 procent till 73,4 procent. Ökningen av andelen elever med grundläggande behörighet beror till största delen på att fler elever på högskoleförberedande program tar examen, vilket innebär att de också får en grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

På yrkesprogrammen minskar andelen med grundläggande behörighet något. År 2019 var det 38 procent av eleverna som tagit examen som läst in grundläggande behörighet jämfört med 39 procent år 2018 och 40 procent år 2017. Det finns dock en stor variation mellan de olika yrkesprogrammen i hur många som läst in en grundläggande behörighet. På vård- och omsorgsprogrammet var det 64 procent av eleverna som år 2019 slutfört gymnasieskolan med yrkesexamen och

grundläggande behörighet. På fordons- och transportprogrammet var det 10 procent som slutfört med yrkesexamen och grundläggande behörighet.

Liten ökning av genomsnittlig betygspoäng

Den genomsnittliga betygspoängen har ökat över tid. Våren 2019 var den genomsnittliga betygspoängen 14,4 poäng för elever som tog examen eller fick studiebevis om minst 2 500 poäng. Året före, våren 2018, var den genomsnittliga betygspoängen 14,3. För de sex första årskullarna som slutfört den reformerade gymnasieskolan har den genomsnittliga betygspoängen ökat med 0,4 poäng åren 2014–2018. Det innebär att eleverna som slutfört gymnasieskolan år 2019 i genomsnitt fått godkänt i fler kurser jämfört med eleverna som slutförde gymnasieskolan 2014.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	6
Andel elever som slutfört gymnasieskolan: en jämförelse över tid	8
Genomströmning – andel som tar examen inom tre år	11
Yrkesprogram – andel med examen inom tre år.....	12
Högskoleförberedande program – andel med examen inom tre år.....	13
Introduktionsprogram: genomströmning.....	14
Kvinnor och män.....	14
En ökande andel tar examen om man följer en kull över fem år	16
Analys av varför andelen med examen ökar på nationella program	17
Grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	22
Grundläggande behörighet på yrkesprogram	23
Genomsnittlig betygspoäng	24
Genomsnittlig betygspoäng: yrkesprogram.....	25
Genomsnittlig betygspoäng – högskoleförberedande program.....	26
Genomsnittlig betygspoäng – kön, föräldrars utbildningsnivå samt utländsk bakgrund.....	26
Omfattning på studierna: utökat och reducerat program	28
Reducerat program	28
Elever utan svenskt personnummer	30
Tabeller på Skolverkets webbplats	32

Inledning

Våren 2019 slutförde 83 522 elever gymnasieskolan.¹ Det är sjätte kullen elever som går ut gymnasieskolan sedan den reformerades år 2011 (Gy 2011). Eftersom det tar minst tre år att slutföra en utbildning på ett nationellt program påverkas resultaten i denna statistikredovisning i liten utsträckning av de många personer som invandrat till Sverige under åren 2015 och 2016. På gymnasieskolans introduktionsprogram har det dock skett en stor ökning av antalet elever utan svenskt personnummer.²

Det finns två typer av examen, yrkesexamen och högskoleförberedande examen (mer information om examen finns i faktarutan).

Faktaruta: Nationella program samt krav för examen (Gy 2011)	
Yrkesprogram	Högskoleförberedande program
Barn- och fritidsprogrammet	Ekonomiprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet	Estetiska programmet
El- och energiprogrammet	Humanistiska programmet
Fordons- och transportprogrammet	Naturvetenskapsprogrammet
Handel- och administrationsprogrammet	Samhällsvetenskapsprogrammet
Hantverksprogrammet	Teknikprogrammet
Hotell- och turismprogrammet	
Industri tekniska programmet	
Naturbruksprogrammet	
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	
VVS- och fastighetsprogrammet	
Vård- och omsorgsprogrammet	
Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål ³	
Krav för yrkesexamen: Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå: Svenska eller svenska som andraspråk 1. Engelska 5 Matematik 1(a) Godkänt gymnasiearbete Programgemensamma kurser om 400 poäng	Krav för högskoleförberedande examen: Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå: Svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3 Engelska 5 och 6 Matematik 1 (b eller c) Godkänt gymnasiearbete

¹ I Skolverkets statistik anses elever ha slutfört gymnasieskolan om de läst ett fullständigt nationellt program om 2 500 poäng och därefter fått examen eller studiebevis med minst 2 500 betygsatta kurspoäng. Av de 83 522 eleverna har 76 009 fått en examen, 7 513 ett studiebevis med minst 2 500 betygsatta poäng. Utöver dessa 83 522 elever har 838 elever fått diplom från International Baccalaureate (IB). IB:s examensmål går inte att likställa med dem på nationella program.

² I slutet av denna PM finns under rubriken "Elever utan svenskt personnummer en analys av hur elever utan svenskt personnummer ökat i statistiken.

³ Här ingår utbildningar inom flygteknik, marinteknik, samiska näringar, sjöfart, tågteknik och yrkesdans.

Elever som går ett högskoleförberedande program eller ett yrkesprogram och uppfyller kraven får en gymnasieexamen. De elever som får en examen från ett högskoleförberedande program har i och med denna också uppnått grundläggande högskolebehörighet. Det gäller inte för elever som får yrkesexamen, men möjligheten finns även för yrkeselever att läsa in en grundläggande behörighet inom de 2 500 poängen eller som utökat program.

Andel elever som slutfört gymnasieskolan: en jämförelse över tid

Genomströmningen av elever avser andelen elever som har slutfört gymnasieskolan inom en viss tid från att de påbörjade sina gymnasiestudier. I normalfallet behöver en elev som börjar på ett nationellt program tre år för att slutföra sina gymnasiestudier. Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. I Skolverkets genomströmningsstatistik följer man en elevkull 3, 4 och 5 år efter att eleverna började gymnasieskolan.

Tabell 1. Andelen elever som slutfört gymnasieskolan inom 3, 4 och 5 år, startår 2006–2016. Procent.

Gy 2011	Startår	Andel som slutfört nationella program inom 3 år		Andel som slutfört nationella program inom 4 år		Andel som slutfört nationella program inom 5 år	
		med examen eller studiebevis 2500 p	med examen	med examen eller studiebevis 2500 p	med examen	med examen eller studiebevis 2500 p	med examen
	2016	72	66				
	2015	72	66	78	71		
	2014	72	66	79	71	80	72
	2013	71	65	78	71	80	72
	2012	72	65	79	71	80	72
	2011	71	63	78	69	79	70

Lpf 94	Startår	Andel med slutbetyg inom 3 år	Andel med slutbetyg inom 4 år	Andel med slutbetyg inom 5 år
	2010	71	76	77
	2009	69	77	78
	2008	69	77	78
	2007	68	76	78
	2006	68	76	77

Tabellförklaring: Till elever som slutfört gymnasieskolan i Gy 2011 räknas elever med gymnasieexamen samt studiebevis med betygssatta kurser om 2500 poäng eller fler. Till elever som slutfört Lpf 94 räknades elever med slutbetyg från nationella program, Waldorf samt International Baccalaureate. Siffrorna i tabellen är avrundade till närmaste heltal. Elever utan svenskt personnummer har exkluderats då de inte går att följa i statistiken.

Tabell 1 visar genomströmningen för samtliga ungdomar i en elevkull som ett givet år börjat gymnasieskolan. Siffrorna visar samtliga elever som börjar på ett

nationellt program och *inkluderar även elever som börjar sina gymnasiestudier på introduktionsprogram*, och som ofta behöver längre tid än tre år på sig för att slutföra sina gymnasiestudier. Hösten 2016 började 104 868 ungdomar gymnasieskolan i år 1, varav 15 464 på ett introduktionsprogram. Våren 2019 – tre år senare – slutförde 72 procent av dessa elever gymnasieskolan med gymnasieexamen (66 procent) eller ett studiebevis om 2 500 poäng (6 procent).⁴ Elever som saknade svenskt personnummer när de började gymnasieskolan finns inte med i beräkningarna på grund av att det inte går att följa dessa elever över tid i statistiken. (se avsnittet Elever utan svenskt personnummer).

Följer man en elevkull längre över tid och tittar på hur stor andel i en elevkull som tagit examen efter fem år är det 72 procent, omkring sju av tio elever, som slutfört gymnasieskolan med examen. 28 procent av eleverna i en elevkull har alltså lämnat gymnasieskolan med ofullständiga studier, det vill säga utan en gymnasieexamen. Andelen av en elevkull som inte slutfört gymnasieskolan med examen har varit i princip oförändrad över tid, med undantag för den första elevkullen som började gymnasieskolan år 2011 där andelen med examen var något lägre jämfört med senare elevkullar.

Mindre andel elever som får gymnasieexamen jämfört med slutbetyg i gamla gymnasieskolan.

Genomströmningen för de sex årskullarna i Gy 2011 som slutfört gymnasieskolan inom loppet av tre år med *examen och studiebevis om 2500 betygsatta poäng* har varierat mellan 71 och 72 procent, och är något högre jämfört med eleverna som slutförde gamla gymnasieskolan med *slutbetyg*.

Om man endast väljer att jämföra andelen elever som slutfört med *examen* inom loppet av tre år i Gy 2011, 66 procent, med eleverna som fick *slutbetyg* i det gamla systemet, är genomströmningen 2–5 procentenheter lägre beroende på vilket år man väljer att jämföra med. Skillnaderna är även betydande om man jämför andelen med examen efter fyra och fem år i förhållande till hur många som fick ett slutbetyg.

Det var alltså en större andel elever som fick slutbetyg i gamla systemet i förhållande till andelen som fått examen i nuvarande gymnasieskolan. Det visar på en skillnad mellan de båda systemen. Kraven för att få en examen i Gy 2011 är annorlunda jämfört med kraven för att få ett slutbetyg⁵ i den gamla

³ I statistikredovisningen avser begreppet ”slutfört” samtliga elever som läst ett fullständigt nationellt program, är betygsatta i kurser om 2500 poäng och sedan fått en examen eller ett studiebevis. Gränsen 2500 poäng, d.v.s. ett fullständigt nationellt program, innebär att samtliga elever med examen och studiebevis om 2500 betygsatta poäng innefattas i begreppet ”slutfört” och redovisas. Elever som får studiebevis från reducerade program eller är betygsatta i färre än 2 500 poäng ingår inte i redovisningen av begreppet ”slutfört”. Betygsatt är den elev som fått betyget A-F. Streck räknas inte som betyg.

⁴ Likheten gällande genomströmning mellan en elev som fått examen eller studiebevis (Gy 2011) och en elev med slutbetyg (Lpf 94) ligger i de 2 500 poängen. 2 500 poäng markerar i båda

gymnasieskolan. Då krävdes att eleven blivit betygssatt i samtliga programmets kurser, men inte att 2 250 poäng skulle vara godkända, såsom examenskraven nu anger.⁶ Dagens gymnasieexamen kräver alltså mer av eleverna än vad som krävdes av tidigare kullar för att få ett slutbetyg.

systemen att eleven blivit betygssatt i kurser som motsvarar en fullständig gymnasieutbildning. I Lpf 94 kallades motsvarigheten till examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng för slutbetyg. Slutbetyg inkluderade elever som har läst 2 500 poäng, dvs. en fullständig gymnasieutbildning. Eleverna skulle också vara betygssatta i samtliga kurser. Elever som läst reducerat program ingick i beräkningen.

⁶ Se faktarutan i inledningen för en beskrivning av examenskraven.

Genomströmning – andel som tar examen inom tre år

De nationella programmen är avsedda att genomföras på tre läsår.⁷ I tabellen som följer redovisas en tidsserie över andelen som börjat på nationella program och tagit examen inom tre år.

Tabell 2. Andelen elever på nationella program, högskoleförberedande program och yrkesprogram som tagit examen inom tre år: 2014–2019. Procent.

	Startår 2011 Examen 2014	Startår 2012 Examen 2015	Startår 2013 Examen 2016	Startår 2014 Examen 2017	Startår 2015 Examen 2018	Startår 2016 Examen 2019
Nationella program	71,4	73,7	74,2	75,2	76,1	76,6
• Yrkesprogram	66,6	69,9	70,8	71,8	72,0	71,6
• Högskoleförberedande program	73,8	75,5	75,8	76,8	77,9	78,7

År 2019 var det 76,6 procent av eleverna som började på ett nationellt program hösten 2016 som tagit examen inom tre år. Det är en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med år 2018 då 76,1 procent tog examen. De nationella programmen består av både högskoleförberedande program och yrkesprogram. Andelen elever som tar examen inom tre år från högskoleförberedande program har ökat från 77,9 år 2018 till 78,7 procent år 2019. Däremot har andelen som tar examen inom tre år från yrkesprogram minskat från 72,0 procent år 2018 till 71,6 procent år 2019. Det första året sedan införandet av nuvarande gymnasieskolan som andelen med examen inom tre år minskat på yrkesprogrammen.

Jämför man över tid med den första årskullen som slutfört Gy 2011 så har andelen elever som tar examen inom tre år ökat kraftigt på nationella program, från 71,4 procent år 2014 till 76,6 procent år 2019, vilket är en ökning med 5,2 procentenheter. Den största ökningen skedde mellan 2014 och 2015 då andelen elever med examen ökade med 2,3 procentenheter. Denna ökning var påtaglig både på yrkesprogram och högskoleförberedande program.⁸

⁷ 16 kap. 15 § skollagen (2010:800).

⁸ Den kraftiga ökningen av andelen med examen kan förklaras av att andelen underkända i för examen avgörande kurser minskat mellan år 2014 och år 2015, främst kurser i matematik. Källa: Skolverket: Betyg och studieresultat i gymnasieskolan 2014/2015, PM, 2015-12-17.

Yrkesprogram – andel med examen inom tre år

I tabellen som följer redovisas en tidsserie över andelen elever som börjat på yrkesprogram och tagit examen inom tre år.

Tabell 3. Andelen elever på yrkesprogram som tagit examen inom tre år: år 2014–2019, redovisade på startprogram. Procent.

	Startår 2011/ Examen 2014	Startår 2012/ Examen 2015	Startår 2013/ Examen 2016	Startår 2014/ Examen 2017	Startår 2015/ Examen 2018	Startår 2016/ Examen 2019
Yrkesprogram	66,6	69,9	70,8	71,8	72,0	71,6
Barn och fritid	63,9	65,8	66,6	70,7	66,3	69,4
Bygg och anläggning	72,3	74,9	73,3	74,1	75,6	74,0
El och energi	68,2	71,6	74,5	74,5	75,5	77,1
Fordon och transport	61,3	65,6	65,2	68,9	70,6	66,7
Handel och administration	63,6	69,0	67,2	69,8	68,5	68,1
Hantverk	65,7	68,0	70,9	68,3	69,4	67,4
Hotell och turism	68,1	72,2	71,9	69,1	70,9	70,5
Industritekniska	69,6	72,3	78,7	77,7	80,5	77,7
Naturbruk	65,6	71,0	72,4	71,4	72,7	73,6
Restaurang och livsmedel	62,9	66,2	68,7	71,2	67,2	65,1
VVS och fastighet	71,6	69,0	73,7	73,4	71,5	79,6
Vård och omsorg	66	68,6	68,1	69,9	71,8	68,8
Riksrekryterande utbildningar	61,8	74,4	71,3	77,1	71,6	74,1

Av de 26 747 elever som påbörjade ett yrkesprogram hösten 2016 var det 71,6 procent som genomfört gymnasieskolan på 3 år och tagit yrkesexamen våren 2019. Det är en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med år 2018, då 72,0 procent av eleverna tog examen inom tre år. Som tidigare nämnts är det första året som andelen som börjat på yrkesprogram och tar examen inom tre år minskar. Sett över tid har dock andelen med yrkesexamen inom tre år ökat med 5,0 procentenheter de sex senaste åren, från 66,6 procent år 2014 till 71,6 procent år 2019.

På bygg- och anläggningsprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet minskar andelen med examen

En förklaring till att andelen elever som tar examen inom tre år har minskat på yrkesprogram är att flera stora yrkesprogram där många elever börjar har mindre andel med examen år 2019 jämfört med år 2018. På bygg- och anläggningsprogrammet var det 74,0 procent av eleverna som tog examen inom 3 år 2019 jämfört med 75,6 procent 2018, en minskning med 1,6 procentenheter. På fordons- och transportprogrammet var det 66,7 procent som tog examen 2019 jämfört med 70,6 procent 2018, en minskning med 3,9 procentenheter. På vård

och omsorgsprogrammet var det 68,8 procent som tog examen 2019 jämfört med 71,8 procent 2018, en minskning med 3,0 procentenheter.

Rörmokare och ventilationstekniker i topp

VVS- och fastighetsprogrammet är det yrkesprogrammet som år 2019 har störst andel elever som tagit examen inom tre år, 79,6 procent. Även industritekniska programmet (77,7 procent) samt det till elevantalet största yrkesprogrammet, el- och energiprogrammet (77,1 procent), har en hög andel elever som tagit examen inom tre år.

Högskoleförberedande program – andel med examen inom tre år

Av de 62 667 elever som började ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan 2016 var det 78,7 procent som genomfört utbildningen på 3 år och fått examen 2019. Det är en ökning med 0,8 procentenheter jämfört med 2018, då 77,9 procent av eleverna tog examen inom tre år.

Tabell 4. Andelen elever på yrkesprogram som tagit examen inom tre år: år 2014–2019, redovisade på startprogram. Procent.

	Startår 2011/ Examen 2014	Startår 2012 Examen 2015	Startår 2013/ Examen 2016	Startår 2014/ Examen 2017	Startår 2015 Examen 2018	Startår 2016/ Examen 2019
Högskoleförberedande program	73,8	75,5	75,8	76,8	77,9	78,7
Ekonomi	76,8	78,9	78,0	79,5	80,8	82,6
Estetiska	68,6	71,9	72,0	72,1	72,9	72,4
Humanistiska	73,9	71,8	74,2	73,5	74,1	71,9
Naturvetenskap	78,6	79,5	78,9	80,2	81,0	81,9
Samhällsvetenskap	74,0	74,9	75,4	75,8	77,0	77,8
Teknik	70,1	72,3	74,5	75,6	76,2	77,0
International Baccalaureate	52,3	56,5	59,8	62,1	62,9	61,5

Andelen med högskoleförberedande examen inom tre år har ökat med nästan fem procentenheter de sex senaste åren, från 73,8 procent år 2014 till 78,7 procent år 2019.

År 2019 är ekonomiprogrammet för första gången det program där störst andel elever, 82,6 procent, tagit en examen inom tre år. Högst andel med examen har i samtliga tidigare år, 2014–2018, varit elever på naturvetenskapsprogrammet. Även naturvetenskapsprogrammet har en hög andel elever år 2019 som tagit examen inom tre år, 81,9 procent. Det högskoleförberedande program där minst andel elever fått en examen inom tre år är humanistiska programmet, där 71,9 procent tog examen. På två högskoleförberedande program, estetiska programmet och humanistiska programmet, har andelen med examen minskat år 2019 jämfört med

2018.⁹ Över tid har dock andelen elever som tar examen ökat på samtliga högskoleförberedande program. Av de elever som började International Baccalaureate (IB) är det endast 61,5 procent av eleverna som klarat utbildningen¹⁰ inom loppet av tre år.

Introduktionsprogram: genomströmning

Av de elever som började på ett introduktionsprogram 2016 var det 6,6 procent som tagit en examen tre år senare, våren 2019. Det är inte förvånande att andelen elever med examen inom tre år på introduktionsprogrammen är väsentligt lägre för elever som påbörjat sina gymnasiestudier på introduktionsprogram jämfört med elever som påbörjat gymnasiestudierna på de nationella programmen. Elever som börjat på ett introduktionsprogram och övergår till ett nationellt program behöver ofta mer än tre år på sig för att slutföra gymnasieskolan.

Introduktionsprogrammen har också olika syften och ska leda till etablering på arbetsmarknaden eller så god grund till fortsatt utbildning som möjligt. Bland annat visar Skolverkets rapport "Introduktionsprogram, eleverna och deras sysselsättning efteråt" visar att 74 procent av eleverna som började på introduktionsprogram var sysselsatta i antingen förvärvsarbete eller studier fem år efter att eleverna börjat på introduktionsprogram. För elever som gått nationella program var andelen sysselsatta 90 procent.¹¹

Sammantaget gör det att genomströmningen på tre år med examen inte är ett lika relevant mått för introduktionsprogrammen som för de nationella programmen som är avsedda att genomföras på tre år. Noterbart är dock att 31,6 procent av eleverna som började på programinriktat individuellt val år 2016 tre år senare lämnat gymnasieskolan med examen från ett nationellt program våren 2019.

Kvinnor och män

Större andel kvinnor tar examen på högskoleförberedande program

Kvinnor uppnår i högre utsträckning examen inom tre år jämfört med män.¹² På de högskoleförberedande programmen våren 2019 var det 81,1 procent av kvinnorna tagit examen inom tre år jämfört med 76,1 procent av männen. Kvinnor uppnår examen inom tre år i högre utsträckning än män på samtliga

⁹ Humanistiska programmet har relativt övriga högskoleförberedande program ett litet antal elever, vilket kan medföra att andelen med examen varierar mellan olika läsår. Läsåret 2016/17 var det 789 elever som började på programmet.

¹⁰ International Baccalaureate har egen läroplan och kriterier för att slutföra utbildningen. Dessa kriterier kan inte likställas med dem på nationella program.

¹¹ Skolverket (2019). *Introduktionsprogram, eleverna och deras sysselsättning efteråt*. Rapport: 2019:484

¹² Siffrorna för kvinnor och män gäller för elever som var nybörjare i gymnasieskolan 2016 och tog examen tre år senare, våren 2019.

högskoleförberedande program. Störst skillnad är det på samhällsvetenskapsprogrammet där 81,0 procent av kvinnorna tagit examen jämfört med 71,8 procent av männen. Minst skillnad är det på naturvetenskapsprogrammet där 82,4 procent av kvinnorna tagit examen inom tre år jämfört med 81,4 procent av männen.

Stora skillnader i examen mellan män och kvinnor på flera yrkesprogram

För yrkesprogrammen totalt är skillnaderna mellan andelen kvinnor och män som klarat examen förhållandevis liten jämfört med de högskoleförberedande programmen. Här är det något vanligare att män tar examen än kvinnor. Våren 2019 var det 72,2 procent av männen på yrkesprogram som fick examen inom tre år jämfört med 70,8 procent av kvinnorna. Det finns dock stora skillnader inom de olika yrkesprogrammen. På de fyra yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt vvs- och fastighetsprogrammet är det män som i högre utsträckning än kvinnor tagit examen inom loppet av tre år. Störst är skillnaden mellan könen på vvs- och fastighetsprogrammet där 80,2 procent av männen tog examen inom tre år jämfört med 57,7 procent av kvinnorna.¹³

Det omvända gäller också på flera yrkesprogram, dvs där det är vanligare att kvinnorna tar examen än männen. På vård- och omsorgsprogrammet är det 70,2 procent av kvinnorna som tog examen inom tre år 2019 jämfört med 61,6 procent av männen. På handels- och administrationsprogrammet var det 74,0 procent av kvinnorna tog examen inom tre år jämfört med 60,2 procent bland männen.

Mindre andel män som tar examen på flera högskoleförberedande program jämfört med män på yrkesprogram

De högskoleförberedande programmen har en högre andel med examen på tre år, 78,7 procent, jämfört med 71,6 procent på yrkesprogrammen. Noterbart är dock att på vissa yrkesprogram har männen betydligt högre genomströmning jämfört med männen på vissa högskoleförberedande program. Exempelvis är det en större andel män som tar examen inom tre år på de största yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet (74,0 procent) och el- och energiprogrammet, (77,1 procent) jämfört med det största högskoleförberedande programmet samhällsvetenskapliga programmet, där 71,8 procent av männen tog examen samt estetiska programmet, där endast 69,1 procent av männen tog examen.

Examen inom tre år: föräldrars högsta utbildningsnivå

Det finns ett samband mellan en elevs studieresultat och föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning uppnår i

¹³ Antalet kvinnor som började på VVS- och fastighetsprogrammet år 2016 var endast 26 stycken jämfört med 986 män. Det gör att examensfrekvensen för kvinnor ska tolkas med viss försiktighet då varje kvinna utgör nästan 4 procent.

högre grad gymnasieexamen jämfört med andra elever. Bland de elever som började gymnasieskolan hösten 2016 fick 77,1 procent av dem vars föräldrar hade eftergymnasial utbildning examen 2019. Motsvarande siffra för elever med föräldrar med gymnasial utbildning är 64,0 procent och för elever med föräldrar med förgymnasial utbildning 34,3 procent. Dessa skillnader har varit förhållandevis oförändrade för samtliga sex elevkullarna som slutfört gymnasieskolan 2014–2019.

En ökande andel tar examen om man följer en kull över fem år

Även om en majoritet av eleverna i en årskull tar examen inom tre år så kan det finnas anledning att komplettera med information hur många av eleverna i samma kull som behövde ett fjärde och ett femte år på sig för att nå examen. Den senaste kullen som det går att följa examensfrekvensen över fem år är eleverna som började i gymnasieskolan hösten 2014.

Tabell 5. Nybörjare läsåret 2014/15. Kumulativ andel av en elevkull som fått gymnasieexamen efter 3, 4 och 5 år.

	Antal nybörjare år 2014	Andel med examen efter 3 år 2017	Andel med examen efter 4 år 2018	Andel med examen efter 5 år 2019
Nationella program	86 478	75,2	80,2	80,7
Yrkesprogram	26 644	71,8	75,8	76,4
Högskoleförb. program	59 834	76,8	82,2	82,6
Introduktionsprogram	13 501	6,9	15,4	20,1

Av eleverna som började gymnasieskolan på nationella program år 2014 är det 75,2 procent som tagit examen på 3 år. Efter fyra år har ytterligare omkring 5 procent av eleverna, 80,2 procent, tagit examen. Efter fem år är det ytterligare en halv procent som tagit examen, vilket gör att sammantaget 80,7 procent av eleverna som började på nationella program i kullen tagit examen inom fem år.

På yrkesprogrammen är det 71,8 procent som tagit examen efter tre år, 75,8 procent efter fyra och 76,4 procent efter fem år. På högskoleförberedande program är det 76,8 procent som tagit examen efter tre år, 82,2 procent efter fyra år och 82,6 procent efter fem år. Även om yrkesprogrammen och de högskoleförberedande programmen har olika examensfrekvens efter tre år är mönstret för hur många elever som ”tillkommer” med examen efter fyra och fem år liknande. Efter fyra år har omkring fem procent fler elever tillkommit till dem som redan har examen, och efter fem år tillkommer ytterligare en knapp procent. Uppföljningen av hur det går för en elevkull fem år efter startåret visar alltså att ytterligare omkring 5–6 procent av eleverna i en årskull tar examen utöver dem som klarat examen inom den förväntade tiden tre år. Omkring hälften av dessa elever som tillkommer med examen efter fyra och fem år är elever som bytt till ett annat nationellt program än startprogrammet.

En av fem elever som börjar på introduktionsprogram tar examen inom fem år

Skolverkets uppföljningar visar att efter fem år har omkring hälften av eleverna som börjar på ett introduktionsprogram övergått till ett nationellt program och drygt 20 procent har också tagit examen efter fem år. Att knappt en av fem elever som börjar på introduktionsprogram tagit examen fem år senare framgår också av tabellen ovan. Målet för elever som börjar introduktionsprogrammen är inte examen som för elever som börjar nationella program utan kan också vara att förbereda en elev för vidare arbete eller studier.¹⁴

Analys av varför andelen med examen ökar på nationella program

Mellan år 2018 och år 2019 har det skett en ökning av andelen elever på nationella program som tar examen inom tre år, från 76,1 procent till 76,6 procent – en ökning med 0,5 procentenheter. Det är sjätte året i rad som det sker en ökning av andelen elever som tar examen inom tre år. Andelen elever som börjar på nationella program och tagit en examen har ökat från 71,4 procent år 2014 till 76,6 procent år 2019 – en ökning med 5,2 procentenheter. Sett över tid är det alltså en betydligt större andel elever som tar examen år 2019 jämfört med år 2014. I antal innebär det att omkring 4 600 fler elever tar examen 2019 jämfört med antalet elever som tog examen 2014.¹⁵

År 2019 är det dock första gången som andelen med examen på yrkesprogram minskar. Samtidigt har andelen med examen fortsatt att öka på högskoleförberedande program, vilket, trots minskningen på yrkesprogram, ändå gör att den totala andelen elever med examen inom tre år som börjat på nationella program ökar mellan år 2018 och år 2019.

Det kan vara svårt att peka ut en enskild orsak varför fler elever tar examen över tid. I tabell 6 redovisas ett antal statistiska mått som samtliga samvarierar över tid med ökningen av andelen elever som tar examen på tre år.

¹⁴ Skolverket 2016-12-17, *Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2016*, Dnr 2016:01505.

¹⁵ Av samtliga 89 414 elever som började på ett nationellt program år 2016 (examen 2019) motsvarar 5,2 procentenheter cirka 4 600 elever. Antalet elever som varit nybörjare på de nationella programmen har varierat i liten utsträckning och legat runt 85 000–90 000 elever varje år, år 2011–2016. Andelen elever som tog examen inom tre år har ökat med 0,5 procentenheter mellan år 2018 och år 2019. Denna ökning motsvarar cirka 450 elever.

Tabell 6. Andel av nybörjarkull på nationella program som tagit examen samt studiebevis om 2 500 poäng inom tre år. Jämförelse med andra statistiska mått över tid.

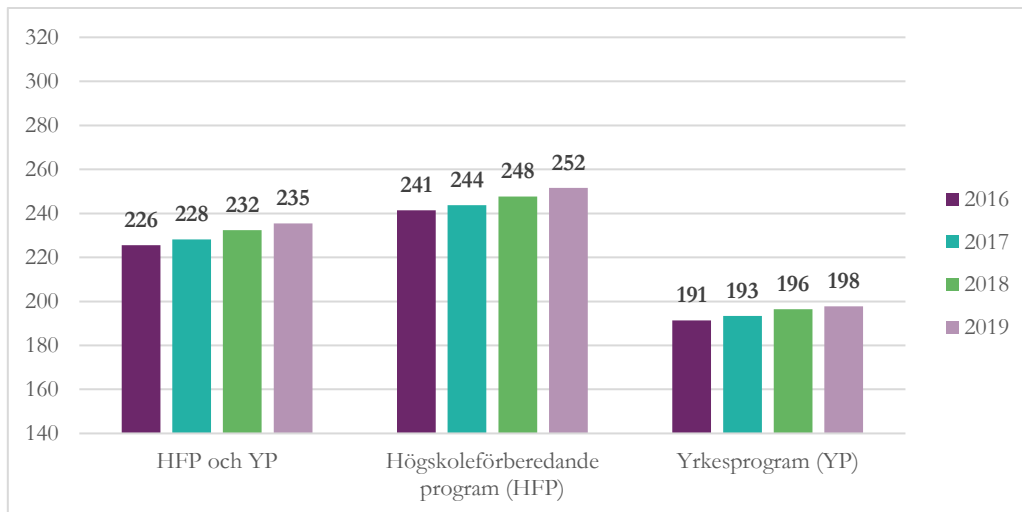
	Startår 2011 Examen 2014	Startår 2012 Examen 2015	Startår 2013 Examen 2016	Startår 2014 Examen 2017	Startår 2015 Examen 2018	Startår 2016 Examen 2019
Andel med examen efter 3 år	71,4	73,7	74,2	75,2	76,1	76,6
Andel med studiebevis (2500 poäng)	7,9	7,0	6,8	6,4	6,4	6,1
Statistiska mått som samvarierar med ökningen av examen						
Genomsnittligt meritvärde från grundskolan	221	223	226	228	232	235
Andel som klarat samtliga kurser med godkäntkrav	92,1	93,4	93,6	94,1	94,0	94,5
Andel som bytt program mellan år 1 och år 3	10,0	9,2	8,2	8,1	7,4	7,1

I tabell 6 framgår att samtidigt som andelen elever med examen ökat över tid har det skett en minskning av andelen elever som fått studiebevis om 2 500 poäng, från 7,9 procent till 6,1 procent. Det kan förstås som att elevkullen som slutförde gymnasieskolan 2019 generellt har nått längre i sina studier jämfört med tidigare kullar.

Meritvärdet från grundskolan ökar

I tabell 3 ovan framgår att det genomsnittliga meritvärdet från grundskolan har ökat för varje elevkull som börjat gymnasieskolan på nationella program. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat från 221 för kullen som började på ett nationellt program år 2011 till 235 för kullen som började år 2016. I diagrammet som följer redovisas det genomsnittliga meritvärdet uppdelat för både högskoleförberedande program och yrkesprogram.

Diagram 1. Genomsnittligt meritvärde från grundskolan för elever som tagit examen inom tre år, examensår 2016–2019. Redovisat för elever med examen från högskoleförberedande program, yrkesprogram samt sammanslaget.

Diagrammet visar att det genomsnittliga meritvärdet från grundskolan har ökat för både högskoleförberedande program och yrkesprogram för eleverna som tagit examen inom tre år, åren 2016–2019. På högskoleförberedande program har det genomsnittliga meritvärdet ökat från 241 för kullen som tog examen 2016 till 252 för kullen som tog examen 2019. På yrkesprogram har det genomsnittliga värdet ökat från 191 för elever som tog examen 2016 till 198 för elever som tog examen 2019. Noterbart är att andelen med examen inom tre år minskat på yrkesprogram 2019 jämfört med 2018 trots att det genomsnittliga meritvärdet ökat mellan dessa år.

Det ökade meritvärdet innebär att eleverna som tog examen år 2019 generellt hade bättre förkunskaper från grundskolan jämfört med tidigare elevkullar som tog examen, vilket kan vara en förklaring till att det skett en ökning av den totala andelen elever med examen.¹⁶

¹⁶ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen efter att de avslutat årskurs 9. Betygen omvandlas till följande värden: A (20), B (17,5), C (15), D (12,5), E (10), F (0). Genomsnittligt meritvärde beräknas endast för de elever som fått godkänt slutbetyg (A–E) i minst ett ämne. Efter år 2013 har beräkningsgrunderna för genomsnittligt meritvärde modifierats något och elever kan i stället för maximalt 320 få 340 i meritvärde då ytterligare ett slutbetyg tagits med i beräkningen. I tabell 3 samt diagram 1 är dock det genomsnittliga meritvärdet för samtliga årskullar beräknat på 16 betyg (max 320 i genomsnittligt meritvärde).

Andelen elever som klarat kurser med godkänthkrav har ökat

Andelen elever som klarat samtliga kurser med godkänthkrav¹⁷ som krävs för examen har ökat mellan 2018 och 2019, från 94,0 procent till 94,5 procent. Det är en ökning med 0,5 procentenheter, vilket innebär att en högre andel i elevkullen år 2019 klarat godkänt i kurser som krävs för examen jämfört med elevkullen som slutförde gymnasieskolan år 2018. Sett över tid är det en större andel elever som klarar godkänt i kurser som är nödvändiga för examen.

På de högskoleförberedande programmen är det främst kursen svenska 3 som läses i år tre som en större andel elever fått godkänt i över tid som förklarar varför fler elever fått examen. Den minskande andelen underkända elever i svenska 3 är även bidragande till att en större andel elever fått examen från högskoleförberedande program år 2019 jämfört med år 2018.¹⁸

På yrkesprogrammen är det främst kursen matematik 1 som läses i läsår 1 som en större andel elever fått godkänt i över tid som förklarar varför fler elever fått examen. Noterbart är att det varken skett någon ökning eller minskning av andelen som klarat matematik 1 på yrkesprogram 2018 jämfört med 2019. Andelen som fått underkänt i kursen matematik 1 är 2,8 procent båda åren, trots att andelen med examen minskat på yrkesprogram mellan år 2018 och 2019.¹⁹

Färre elever byter program

Andelen elever som byter från ett nationellt program²⁰ till ett annat under sin studietid har minskat över tid. För eleverna som tog examen 2014 var det 10,0 procent av eleverna som hade gjort ett programbyte mellan år 1 och år 3.

¹⁷ På högskoleförberedande program är dessa kurser: svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3; engelska 5 och 6 samt matematik 1b eller c. Utöver dessa kurser ska även gymnasiearbetet vara godkänt. På yrkesprogram är dessa kurser: svenska 1 eller svenska som andraspråk 1, engelska 5, matematik 1a samt kurser om 400 poäng i programgemensamma ämnen. Utöver dessa kurser ska även gymnasiearbetet vara godkänt.

¹⁸ År 2014 var det 3,4 procent av eleverna som slutfört ett högskoleförberedande program som hade underkänt i svenska 3. År 2018 hade andelen som fått underkänt i svenska 3 minskat till 3,1 procent och år 2019 till 2,6 procent. Andelarna baseras på Skolverkets genomströmningsstatistik. Beräkningen omfattar elever som var nybörjare på högskoleförberedande program och tre år senare slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis med 2 500 betygsatta poäng.

¹⁹ År 2014 var det 5,4 procent av eleverna som slutfört ett yrkesprogram som hade underkänt i matematik 1. År 2019 hade andelen som fått underkänt i matematik 1 minskat till 2,8 procent. Andelarna baseras på Skolverkets genomströmningsstatistik. Beräkningen omfattar elever som var nybörjare på yrkesprogram och tre år senare slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis med 2 500 betygsatta poäng.

²⁰ De programbyten som omfattas av beräkningen är programbyten som skett efter 15 oktober. Uppgifterna om programbyten är hämtade från Sveriges officiella statistik över elever i gymnasieskolan <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik> - Sök statistik - Sveriges officiella statistik - [Gymnasieskolan] - [Skolor och elever] - Tabell 6B.

Motsvarande siffra för eleverna som tog examen år 2019 hade sjunkit till 7,1 procent. Sena programbyten innebär ofta att en elev behöver längre tid än tre år för att slutföra sina gymnasiestudier och få elever som byter från ett nationellt program till ett annat under studietiden tar examen inom tre år. Den minskande andelen elever som byter program är en del av förklaringen till att fler elever tar examen inom tre år.

Grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier

Av de 83 522 elever som slutförde gymnasieskolan på ett nationellt program våren 2019 med examen eller studiebevis om minst 2 500 betygsatta poäng är det 73,4 procent av eleverna som har en grundläggande behörighet till studier på universitet och högskola.²¹

Tabell 5. Andel av eleverna som slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng med grundläggande behörighet år 2014–2019. Procent.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt	70,3	71,3	72,0	72,6	73,0	73,4

Det kan jämföras med år 2018 och år 2017 då 73,0 respektive 72,6 procent av eleverna fick en grundläggande behörighet. Andelen elever som går ut gymnasieskolan med grundläggande behörighet har alltså ökat, från 70,3 till 73,4 procent år 2014–2019. Den ökande andelen elever med grundläggande behörighet beror till stor del på att en större andel elever tar examen 2019 jämfört med tidigare år.

Elever i Gy 2011 som får examen från högskoleförberedande program får per automatik också grundläggande behörighet att söka universitet och högskola. Elever med examen från ett yrkesprogram kan inom ramen för yrkesprogrammen läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet²², men kurserna är inte obligatoriska som på de högskoleförberedande programmen.

Andelen elever i sista årskullen som gick ut gamla gymnasieskolan våren 2013 med grundläggande behörighet var 87 procent. En skillnad för eleverna som lämnar Gy 2011 jämfört med Lpf 94 är att reglerna för grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier har ändrats.²³ Något förenklat går det att säga att

²¹ Beräkningen av andelen avgångna med grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier räknas ut utifrån samtliga elever som slutfört gymnasieskolan på ett nationellt program läsåret 2018/2019 med examen eller studiebevis om 2500 poäng.

²² För att en elev med yrkesexamen om 2500 poäng ska få grundläggande universitet- och högskolebehörighet måste eleven läsa två kurser svenska eller svenska som andraspråk om 100 poäng vardera (svenska 2 och 3) samt en kurs i engelska om 100 poäng (engelska 6). Dessa kurser är obligatoriska för elever som läser på högskoleförberedande program.

²³ För att uppnå grundläggande behörighet i Gy 2011 måste eleven förutom uppnådda krav för examen ha minst godkänt (betyget E) i kurserna matematik 1, engelska 5 och 6 samt svenska eller

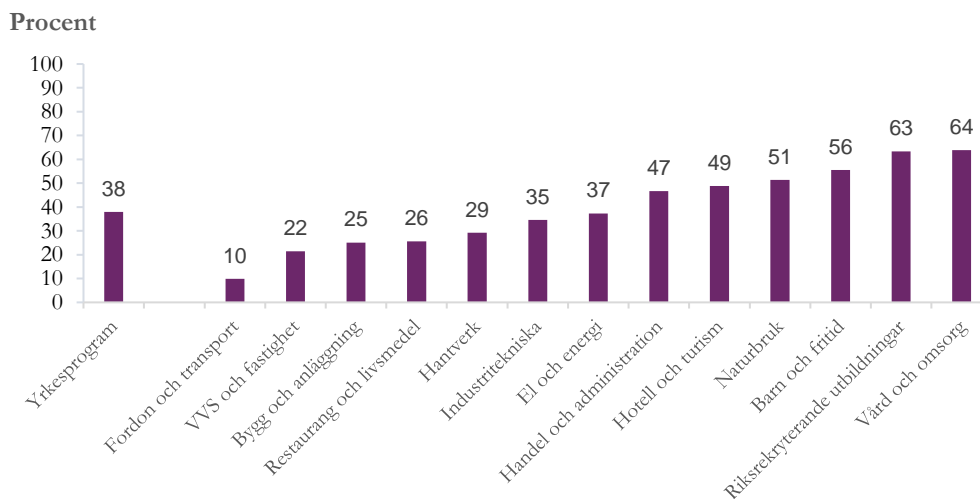
kraven för att få grundläggande behörighet är lite högre för elever som lämnar Gy 2011 jämfört med Lpf 94.

Grundläggande behörighet på yrkesprogram

Som ovan nämnts är det möjligt för elever på yrkesprogram att läsa in grundläggande behörighet. Det har skett en viss minskning över tid av andelen elever med yrkesexamen som också läser in en grundläggande behörighet. Våren 2019 var det totalt 23 678 elever som gick ut med examen från ett yrkesprogram. Av dessa har 38,0 procent lämnat gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Det kan jämföras med år 2016, 2017 och 2018 då 41, 40 respektive 39 procent av eleverna med yrkesexamen lämnade gymnasieskolan med en grundläggande behörighet.

Diagrammet 2 visar hur stor andel med examen på yrkesprogram som också läst in en grundläggande behörighet respektive yrkesprogram. Det finns en mycket stor variation mellan olika yrkesprogram i hur vanligt det är att läsa in grundläggande behörighet.

Diagram 2. Andel elever med yrkesexamen våren 2019 som har grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier redovisade per yrkesprogram. Procent.

Vård- och omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet är yrkesprogram där förhållandevis många elever med examen läst in grundläggande behörighet, 64

svenska som andraspråk 1, 2 och 3. I Lpf 94 krävdes från 2010 följande för att få grundläggande behörighet: slutbetyg som omfattade 2500 poäng varav 2250 poäng skulle vara lägst betyget godkänt. Eleven skulle också ha lägst betyget godkänt i kurserna matematik A, engelska A samt svenska eller svenska som andraspråk A och B. I Gy 2011 krävs alltså sex godkända kurser om sammanlagt 600 poäng i matematik, engelska och svenska. I Lpf 94 krävdes fyra kurser om 400 poäng i matematik, engelska och svenska. I Gy 2011 ska även yrkes eleverna ha minst godkänt (betyget E) i 400 programgemensamma ämnen. I Lpf 94 var andelen elever med slutbetyg som lämnade gymnasieskolan med grundläggande behörighet omkring 87 procent från 2010 till 2013.

respektive 56 procent av eleverna. På de riksrekryterande utbildningarna som brukar räknas till yrkesprogrammen har 63 procent också slutfört gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Det yrkesprogram där minst andel av eleverna med examen läst in grundläggande behörighet är fordons- och transportprogrammet, där 10 procent av eleverna med examen också hade grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Jämfört med år 2017 och år 2018 har det endast skett marginella förändringar på de flesta yrkesprogrammen gällande andelen elever med examen som läst in grundläggande behörighet. Noterbart är dock att på vård- och omsorgsprogrammet har andelen elever med yrkesexamen och grundläggande behörighet minskat från 70 procent år 2017 till 64 procent år 2019. En liknande minskning har också skett på barn- och fritidsprogrammet där 62 procent av eleverna tog examen med grundläggande behörighet år 2017 jämfört med 59 procent 2018 och 56 procent 2019.

Genomsnittlig betygspoäng

Våren 2019 slutförde 83 522 elever ett nationellt program med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng.²⁴ Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga dessa elever var 14,4 poäng. Året före, våren 2018, var den genomsnittliga betygspoängen 14,3. Den genomsnittliga betygspoängen har ökat med 0,4 poäng år 2014–2019.

Den genomsnittliga betygspoängen för sista kullen elever som slutförde gamla gymnasieskolan, Lpf 94, våren 2013 var 14,0. Elever i Gy 2011 blir betygssatta enligt en sexgradig betygsskala som sträcker sig från A till F där lägsta betyget för att bli godkänd på en kurs är E. Beräkningen av den genomsnittliga betygspoängen för Gy 2011 är snarlik den för elever i Lpf 94, men fler betygsssteg har införts i Gy 2011, programstrukturen är ändrad och man ska därför vara försiktig med jämförelser.²⁵

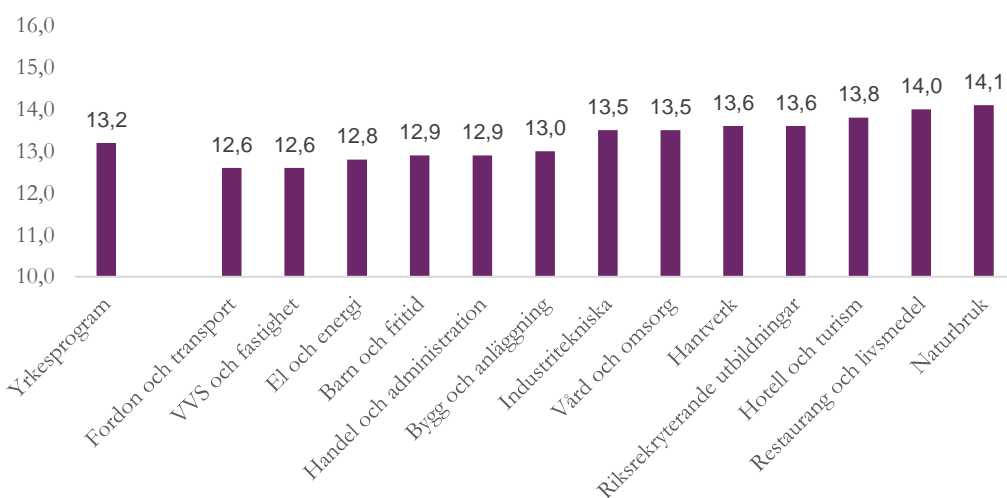
²⁴ År 2019 fick 838 elever diplom från Internationell Baccalaureate, (IB). Dessa IB-elever ingår inte i elevantalet 83 522 som den genomsnittliga betygspoängen är beräknad på. IB har kurser och examensmål som skiljer sig från dem på nationella program.

²⁵ Den genomsnittliga betygspoängen i GY 2011 beräknas följande sätt. För varje kurs multipliceras kurspoängen med betygspoängen (kurserna är viktade enligt följande: F=0, E=10, D=12,5 C=15, B=17,5 och A=20) varpå dessa produkter summeras. Denna summa divideras sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerats som utökade ingår inte i beräkningen. Inte heller gymnasiearbetet ingår i beräkningen eftersom denna kurs endast betygssätts med F eller E. Den genomsnittliga betygspoängen omfattar elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser, men gymnasiearbetet exkluderas. Elever som läst reducerat program ingår inte i beräkningen.

Genomsnittlig betygspoäng: yrkesprogram

Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga 26 599 elever som slutförde yrkesprogram med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng våren 2019 var 13,2.²⁶ För yrkeslevarna som slutförde gymnasieskolan våren 2018 var den 13,2 och för yrkeslevarna 2017 var den genomsnittliga betygspoängen 13,1.

Diagram 3. Genomsnittlig betygspoäng på yrkesprogram redovisat för respektive program, våren 2019 (elever med examen samt studiebevis om minst 2500 poäng)

Elever som går naturbruksprogrammet har högst genomsnittlig betygspoäng (14,1) följt av elever på restaurang- och livsmedelsprogrammet (14,0). Lägst betyg har elever som läst vvs- och fastighetsprogrammet (12,6), fordons- och transportprogrammet (12,6) och el- och energiprogrammet (12,8).²⁷ Det finns inget yrkesprogram våren 2019 där eleverna har högre genomsnittlig betygspoäng än på något högskoleförberedande program.

Den genomsnittliga betygspoängen i Lpf 94 (från 2010) beräknades på följande sätt. För varje kurs multiplicerades kurspoängen med betygspoängen (kurserna var viktade enligt följande: IG=0, G=10, VG=15 och MVG=20) varpå dessa produkter summerades. Denna summa dividerades sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerades som utökade ingick inte beräkningen. Den genomsnittliga betygspoängen var beräknad på elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser. Även elever som läst reducerat program ingick i beräkningen.

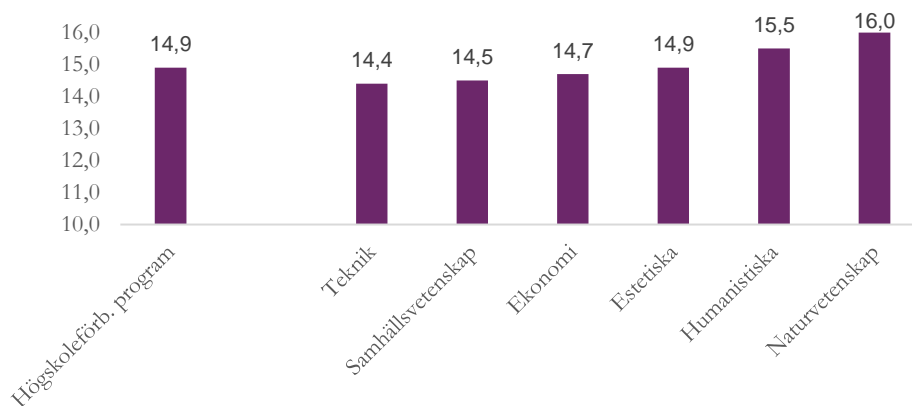
²⁶ I beräkningen av yrkesprogram ingår 232 elever som fick avgångsbetyg från riksstekryterande utbildningar (RX). Den genomsnittliga betygspoängen för dessa var 13,6.

²⁷ På el- och energiprogrammet slutförde störst antal elever, 4 048, gymnasieskolan våren 2019 med examen eller studiebevis med minst 2500 betygssatta poäng, följt av bygg- och anläggningsprogrammet med 3 627 elever och fordons- och transportprogrammet med 2 806 elever. Dessa tre yrkesprogram hade flest elever med yrkesexamen och studiebevis även år 2016 och 2017 och 2018.

Genomsnittlig betygspoäng – högskoleförberedande program

Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga elever som slutförde högskoleförberedande program med examen och studiebevis om minst 2500 poäng våren 2019 är 14,9. Den genomsnittliga betygspoängen var 14,8 år 2018. Jämför man med första kullen elever som gick ut Gy 2011 år 2014 har den genomsnittliga betygspoängen ökat med 0,4 poäng, från 14,5 till 14,9 poäng.

Diagram 4. Genomsnittlig betygspoäng för högskoleförberedande program för respektive program, våren 2019 (elever med examen samt studiebevis om minst 2500 poäng)

Eleverna på naturvetenskapsprogrammet har högst genomsnittlig betygspoäng, 16,0, följt av eleverna på humanistiska programmet, där den genomsnittliga betygspoängen var 15,5. Lägst genomsnittlig betygspoäng bland de högskoleförberedande programmen har eleverna på teknikprogrammet (14,4) samt det program där flest elever slutförde gymnasieskolan 2019 – samhällsvetenskapsprogrammet – där den genomsnittliga betygspoängen var 14,5.²⁸ Mellan år 2014 och 2019 har det skett små förändringar i den genomsnittliga betygspoängen för de olika högskoleförberedande programmen. Den genomsnittliga betygspoängen har dock under denna tidsperiod ökat för i princip samtliga högskoleförberedande program.

Genomsnittlig betygspoäng – kön, föräldrars utbildningsnivå samt utländsk bakgrund.

Kvinnor har generellt högre betyg än män

Kvinnor har generellt bättre studieresultat än män. Våren 2019 var den genomsnittliga betygspoängen för kvinnor som slutförde gymnasieskolan på

²⁸ På samhällsvetenskapsprogrammet slutförde 16 313 elever gymnasieskolan våren 2019 med examen eller studiebevis med minst 2500 betygssatta poäng, följt av naturvetenskapsprogrammet med 12 862 elever och ekonomiprogrammet med 12 816 elever.

nationella program 15,0 och för männen 13,8.²⁹ Det skiljer 1,2 poäng mellan könen i genomsnittlig betygspoäng. Den genomsnittliga betygspoängen 2018 var 14,9 för kvinnor och 13,7 för män, en skillnad på 1,2 poäng.

Intressant att notera är att skillnaderna mellan kvinnor och mäns genomsnittliga betygspoäng i förra betygsskalan var som minst kort efter det att betygssystemet införts, och att de därefter ökade till 1,4 poäng.³⁰ I Gy 2011 har skillnaden mellan mäns och kvinnors genomsnittliga betygspoäng ökat sedan år 2014 och varit som mest 1,3 poäng, men har alltså minskat till 1,2 poäng år 2018 och år 2019.

Elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning har högre betyg

Den genomsnittliga betygspoängen för elever som slutfört gymnasieskolan våren 2019 är högre bland elever med föräldrar som har hög utbildningsnivå. Högst genomsnittlig betygspoäng har elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning, 15,0. Därefter följer elever med föräldrar med gymnasial utbildning (13,6) och lägst genomsnittlig betygspoäng (12,7) har elever med föräldrar med förgymnasial utbildning.

Kvinnor med svensk bakgrund har högst betyg – män med utländsk bakgrund har lägst betyg

Elever med svensk bakgrund har högre genomsnittlig betygspoäng (14,6) än elever med utländsk bakgrund (13,5). Tittar man på både kön och utländsk bakgrund så har kvinnor med svensk bakgrund högst genomsnittlig betygspoäng (15,2) följt av kvinnor med utländsk bakgrund (14,1) och män med svensk bakgrund (14,0). Lägst poäng har män med utländsk bakgrund (12,9). Den genomsnittliga betygspoängen har ökat något för i princip samtliga grupper år 2019 jämfört med 2018.

²⁹ Den genomsnittliga betygspoängen som återges för kön, utbildningsbakgrund samt utländsk bakgrund gäller för samtliga elever som slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis om minst 2500 betygsatta poäng.

³⁰ Våren 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 14,7 för kvinnor och 13,3 för männen, vilket innebar 1,4 poängs skillnad mellan könen. Läsåret 1996/97 var skillnaden 0,9 poäng och ökade succesivt till 1,4 poäng 2006 för att vara så fram till 2012/2013.

Omfattning på studierna: utökat och reducerat program

Vanligare med utökat program bland yrkes elever

En elev kan läsa ett utökat program, och läser då fler kurser än vad som normalt ingår i gymnasiestudierna på ett nationellt program (2 500 poäng). Bland eleverna som slutfört gymnasieskolan våren 2019 med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng, var det 29,5 procent som läst utökat program. Generellt är det vanligare att elever på yrkesprogram läst utökade program, 38,3 procent, jämfört med elever på högskoleförberedande program, där 25,4 procent läst utökat program.

Vanligast att läsa utökade kurser på industritekniska programmet

Störst andel elever som har läst utökat program återfanns på de riksrekryterande utbildningarna, där 60,3 procent slutförde gymnasieskolan med ett utökat program. På industritekniska programmet slutförde 59,1 procent av eleverna gymnasieskolan med utökat program våren 2019. Även på naturbruksprogrammet (50,6 procent) och el- och energiprogrammet (43,5 procent) läste en stor andel av eleverna ett utökat program. Minst andel elever som avslutat gymnasieskolan med utökat program återfanns på samhällsvetenskapsprogrammet (16,8 procent) och ekonomiprogrammet (20,7 procent).

Vanligt att elever med utländsk bakgrund läser utökade kurser

Männen läste utökat program i något högre utsträckning än kvinnorna, 32,5 respektive 26,4 procent slutförde gymnasieskolan med ett utökat program våren 2019. Elever med utländsk bakgrund läste oftare utökat program än elever med svensk bakgrund, 34,6 respektive 28,1 procent. Det är något fler elever med föräldrar med förgymnasial utbildning (35,5 procent) som slutfört gymnasieskolan med utökat program än elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning (30,1 procent) och elever med föräldrar med gymnasial utbildning (27,4 procent).

Sett över tid ökade andelen elever som läste utökat program kraftigt mellan läsåren 2009 och 2010. Det skedde i nära samband med att beräkningen av den genomsnittliga betygspoängen förändrades år 2010. I och med de nya reglerna räknades inte utökade kurser med i slutbetyget men de kunde däremot ge meritpoäng, vilket fick andelen elever som läste ett utökat program att stiga. Läsåret 2010 fick 43 procent av eleverna slutbetyg från ett utökat program, jämfört med 23 procent läsåret 2009.

Reducerat program

En elev som har studiesvårigheter kan beviljas ett reducerat gymnasieprogram, vilket innebär att eleven befrias från undervisning i ett eller flera ämnen. Eleven får

därmed inte heller betyg i alla kurser som normalt ingår i utbildningen. Elever i Gy 2011 kan inte få examen eller grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier om de läser reducerat program. Därför återfinns inte elever som läst reducerat program i gruppen av elever som slutfört ett nationellt program med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng. Sammanlagt var det 1 830 elever som gick ut våren 2019 med reducerat program.³¹

De senaste tio åren har andelen elever som avslutat gymnasieskolan med ett reducerat program minskat kraftigt. Den stora minskningen av andelen elever som läst reducerat program sammanfaller inte med den första avgångskullen som avslutade den reformerade gymnasieskolan 2014 utan hänger samman med de förändrade behörighetsregler till universitet och högskola som infördes 2010. De nya reglerna innebar att elever som avslutade ett reducerat program på gymnasieskolan 2010 eller senare inte blev behöriga till högre studier.

³¹ År 2018 var det 1 602 elever som lämnade gymnasieskolan med reducerat program. År 2017 var det 1 239 elever som lämnade gymnasieskolan med reducerat program. Antalet elever som lämnat gymnasieskolan med reducerat program har varierat mellan år 2014–2018 och behöver relateras till att elevkullarna skiljer sig i antal under dessa år.

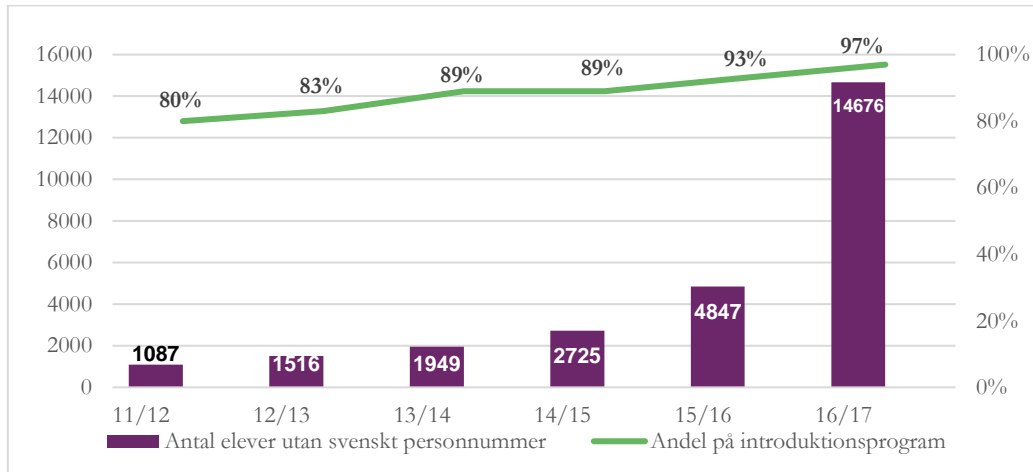
Elever utan svenskt personnummer

Antalet elever utan personnummer i gymnasieskolan har ökat under flera år. I statistiken är denna grupp problematisk eftersom den är svår att följa över tid och det inte på ett enkelt sätt går att hämta uppgifter om individerna från andra register. Mellan år 2014–2016 har denna grupp ökat kraftigt, vilket hänger samman med den stora gruppen nyanlända som kommit till Sverige. Därför presenterar vi här en särskild redovisning av denna elevgrupp, där över 90 procent började sina gymnasiestudier på introduktionsprogram. Antalet elever utan personnummer är dock fortfarande så pass liten på nationella program att den inte påverkar de övriga resultaten nämnvärt.

Skolverkets genomströmningsstatistik är beroende av att information om eleverna ska finnas tillgängligt för flera läsår i sträck. En grupp som är svår att följa över tid är individer utan personnummer eftersom de inte går att identifiera i registren och det är svårt att koppla ihop deras uppgifter från ett år till ett annat.

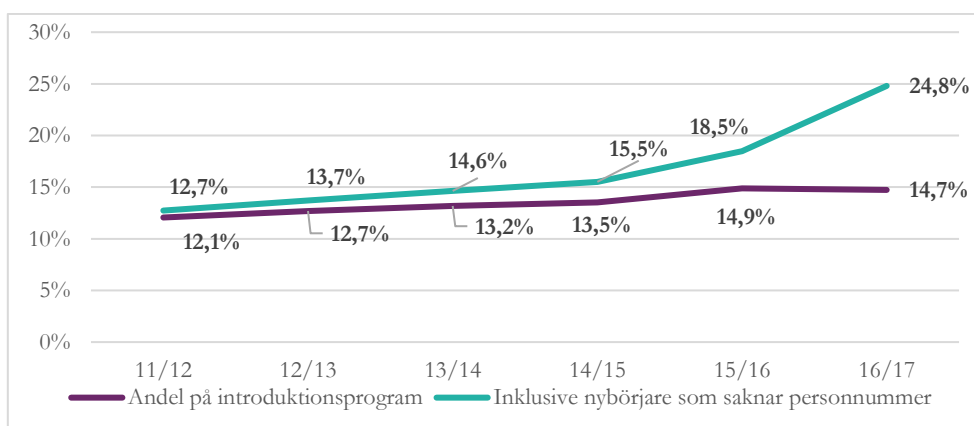
Elever som saknar svenskt personnummer när de börjar gymnasieskolan går inte att följa över tid

Elever utan personnummer är med stor majoritet ungdomar som nyligen invandrat till landet, men här ingår även elever med skyddad identitet. Denna sistnämnda grupp uppskattas vara mycket liten. Ungdomar som tidigare haft tillfälliga personnummer behåller inte dessa nummer om de får stanna i landet och folkbokförs, vilket innebär att det i statistiken blir svårt att följa en elev som byter från ett tillfälligt till ett ordinarie personnummer. Dessa individer kommer därmed att försvinna ur Skolverkets register och dyka upp på nytt som en ny person nästa läsår. Därför ingår endast elever med ett svenskt personnummer i officiella statistiktabellerna för genomströmnings-, betygs- och övergångsstatistik, eftersom om personer utan personnummer inkluderades skulle det finnas en risk för att personer räknas två gånger i statistiken.

Diagram 5. Antal nybörjarelever i gymnasieskolan utan svenskt personnummer, läsåren 2011/12–2016/17.

Antalet elever som är nybörjare i gymnasieskolan och som saknar svenskt personnummer har ökat kraftigt under flera år, från 1 087 personer läsåret 2011/12 till 14 676 personer läsåret 2016/17. Av de 14 676 personerna började 97 procent på ett introduktionsprogram och 94 procent återfanns på språkin introduktion. Mönstret är även likartat för tidigare läsår, där den stora majoriteten av eleverna som saknar svenskt personnummer när de börjar gymnasieskolan återfinns på introduktionsprogrammet språkin introduktion.

Diagram 6 visar hur stor andel av eleverna i en årskull som varje år börjar på ett introduktionsprogram.

Diagram 6. Andel elever av en total elevkull som börjar på introduktionsprogram. Läsåren 2011/12 – 2016/17. Procent.

Diagrammet visar att 14,7 procent av eleverna som började i gymnasieskolan läsåret 2016/17 började på ett introduktionsprogram. Dessa elever är möjliga att följa över tid och finns med i Skolverkets genomströmnings-, betygs- och övergångsstatistik för eleverna i gymnasieskolan med ordinarie personnummer.

Om man lägger till elever utan svenskt personnummer ökar andelen på introduktionsprogram och skulle utgöra 24,8 procent av elevkullen som började i gymnasieskolan läsåret 2016/17. Gruppen elever som börjar på gymnasieskolan utan svenskt personnummer finns alltså på introduktionsprogrammen och har ökat över tid, men på grund av att de saknade personnummer när de började gymnasieskolan går de inte att följa upp över tid i statistiken. Eftersom de saknar personnummer är det heller inte möjligt att lägga till bakgrundsuppgifter från SCB:s befolknings och utbildningsregister, tex uppgifter om invandring.

Tabeller på Skolverkets webbplats

De aktuella tabellerna finns på Skolverkets webbplats <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning>. Där finns Sveriges officiella statistik om gymnasieskolan för läsåret 2018/2019 på riksnivå samt länkar till uppgifter på läns-, kommun-, skol- samt huvudmannanivå.